

Nota van de Nederlandse Missies in Duitsland (3 Februari 1951)

Source: Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, Amsterdam. NVV - J.G. van Wouwe 1945-1973. Stukken betreffende Europese en internationale organisaties. Stukken betr. het Schuman Plan. 1950-1954. Diverse commissie. 1950-1952, 106.

Copyright: Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis / International Institute of Social History

URL: http://www.cvce.eu/obj/nota_van_de_nederlandse_missies_in_duitsland_3_februari_1951-nl-4bab866d-d79a-4203-8320-b54be5cc93b3.html

Publication date: 18/12/2013

Publieke opinie over het Plan Schuman - West-Duitsland (3 Februari 1951)

Overzicht van de Nederlandse Missies in Duitsland

De publieke opinie in Duitsland inzake het Plan Schuman berust uiteraard niet op informatie omtrent de inhoud der te Parijs gevoerde besprekingen, die slechts wetenschap van enkelingen is. Zij houdt zich bezig met de voorstellingen, die zij zichzelf maakt van de grondgedachten van het Plan en van de mogelijkheden tot verwezenlijking ervan.

Aanvankelijk zag men het Plan Schuman als een progressieve gedachte, die beoogde met één sprong de basis te leggen van een Frans-Duitse economische unie en waarvan de supranationale autoriteit het meest wezenlijke element was aangezien deze noodzakelijk werd geacht om zowel de historische Frans-Duitse tegenstellingen te overbruggen als de naoorlogse ongelijkheid in positie ten gevolge van de Duitsland opgelegde maatregelen weg te nemen.

Velen begroetten deze gedachte geestdriftig, anderen, met name de socialisten, lieten een uitgesproken sceptisch geluid horen. De voorstelling, die men zich van de Schumangedachte maakte, was evenwel, afgezien van haar uitvoerbaarheid, dezelfde.

De publieke discussie concentreerde zich om het politieke aspect van het Plan. Algemeen ging men ervan uit, dat weliswaar een zee van economisch-technische problemen om oplossing zou vragen, doch dat voor het welslagen van het Plan bepalend was of de politieke problemen tot oplossing konden worden gebracht.

Men maakte zich geen zorgen bij een nauwer samengaan met Frankrijk economisch door het partnerland onder de voet te worden gelopen mits de politieke vraag positief zou worden beantwoord of het Frankrijk ernst was met één slag de oorzaken van de traditionele Frans-Duitse tegenstellingen weg te nemen en op pariteitbasis over de opbouw van een gemeenschappelijke economische ruimte te onderhandelen.

Deze oorspronkelijke voorstelling is niet onbeïnvloed gebleven door het trage verloop van de Parijse besprekingen en met name het visionaire element ervan, dat aan de sentimenten appelleerde, is grotendeels uitgehold.

Toetssteen in de ogen van het publiek voor de goede trouw van Frankrijk was de bereidheid van dit land mede te werken aan de opheffing van de na de oorlog de Duitse economie opgelegde beperkingen.

Het moment waarop het Duitse volk zich onbewust opnieuw bezon omtrent de betekenis der Schumangedachte, was de conferentie te Londen van de plaatsvervaarders der Ministers van Buitenlandse Zaken en het sein tot deze heroriëntering het verrassende feit, dat juist van Franse zijde bezwaar werd gemaakt tegen opheffing van de beperkingen der Duitse productie.

Het aanvankelijk in dit opzicht leven tassen hoop en vrees maakte plaats voor de algemene overtuiging dat Frankrijk ernaar streefde door middel van het Plan Schuman Duitsland te bewegen zelf mede toe te stemmen in een voorlopige handhaving van de productiebeperkingen ten einde bij een op de duur onvermijdelijke versmelting van de Europese economieën in een of andere zin zich een waardevolle voorsprong op de Duitse concurrentie te verzekeren.

Deze ontwikkeling van de publieke opinie verklaart de houding van de Duitse delegatie te Parijs die aanvankelijk gemachtigd was onvoorwaardelijk de modaliteiten van een Verdrag ter realisatie van het Plan Schuman te bespreken, doch thans opdracht heeft aan haar goedkeuring van het Verdrag voorwaarden te stellen sine qua non. De inhoud dezer voorwaarden, voorzover bekend, komt overeen met in de publieke opinie levende denkbeelden. Men wenst gelijke rechten voor de verdragspartners, opheffing van de productiebeperkingen, rekening houden met de Duitse wensen inzake verticale combinatie bij de nieuwe ordening van de zware industrie, opheffing althans reorganisatie, van het Ruhrorgaan, handhaving van de bestaande centralisatie bij de verkoop van steenkolen.

Van al deze desiderata neemt men aan dat de overige verdragsluitende partijen deze voor zichzelf en voor de eigen industrie als vanzelfsprekend beschouwen, zodat het niet voldoen aan de van Duitse zijde gestelde voorwaarden tot discriminatie ten ongunste van Duitsland zou leiden.

Het toenemende wantrouwen nopens de Franse bedoelingen leidde voorts tot afwijzing van de koppeling van het Schuman accoord en de herbewapeningskwestie. In dit opzicht hebben de Fransen blijkbaar hun wensen laten varen toen het bleek, dat het Duitse volk allerminst haast had zich weer in militaire uniformen te steken.

Naast deze algemene opmerkingen moge nog worden gereleveerd, dat in kringen der kolen-, ijzer- en staalindustrie een zekere teleurstelling valt waar te nemen over het op de achtergrond raken van de verwachtingen omtrent een bijdrage van het Plan Schuman tot rationalisatie en verhoogde rentabiliteit van deze takken van industrie.

In vakverenigingskringen en in de SPD is aanvankelijk gevreesd dat het Plan Schuman de eigendomsverhoudingen op voor de arbeiders ongunstige wijze zou beïnvloeden en in feite op een nieuw type kartelvorming zou neerkomen. Dit bezwaar is blijkbaar ad acta gelegd nu het mogelijk is gebleken van de Bondsregering een aanvaardbare regeling van de eisen inzake medezeggenschap te verkrijgen.

Wel maakt de SPD nog steeds een punt ervan, dat als gevolg van de verwezenlijking van het Plan Schuman een te grote hoeveelheid steenkolen aan de Duitse economie onttrokken zou worden, zodat b.v. voor huisbrand in Duitsland onvoldoende ter beschikking zou blijven. Met name dit argument wordt aangevoerd om de volgens de SPD "wirtschaftspolitisch unmögliche Zielsetzung" van het Plan te bewijzen.

Ten slotte zij vermeld dat vrij algemeen in Duitsland wordt aangenomen, dat binnenkort de Parijse besprekingen tot overeenstemming zullen leiden, doch dat verdeeldheid van opvattingen bestaat omtrent de vraag of het Verdrag Schuman de goedkeuring van het Parlement zal kunnen verkrijgen.

3 Februari 1951.